

Föreskrift om ändring av Riksantikvarieämbetets föreskrifter och allmänna råd (KRFS 2016:1) om fornlämningsförklaring och metallsökare;

KRFS 2018:4

Utkom från trycket
den 15 november 2018

beslutade den 29 oktober 2018.

Med stöd av 10 § kulturmiljöförordningen (1988:1188) föreskriver Riksantikvarieämbetet följande om verkställigheten av 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950).

dels att i de allmänna råden till 1 kap. 5 § a) ska lyda:

Riksantikvarieämbetets kulturmiljöregister (kulturmiljöregistret)

dels att 1 kap. 6 § första stycket 1 ska lyda:

lämningsnumret i kulturmiljöregistret eller en tillfällig arbetsidentitet

dels att 1 kap. 6 § andra stycket ska lyda:

Beslutet ska skickas för kännedom till kommunen. Länsstyrelsen ska, utöver sin skyldighet att enligt 3 § i kulturmiljöförordningen (1988:1188) att genast sända en kopia av beslutet till Riksantikvarieämbetet, även se till att den nya eller förändrade informationen förs in i *kulturmiljöregistret*.

dels att 2 kap. 1 § ska lyda:

1 § Bestämmelserna i 2 kap. 2–13 §§ i dessa föreskrifter tillämpas vid prövning enligt 2 kap. 18–20 §§ kulturmiljölagen (1988:950) om tillstånd att använda och medföra metallsökare som syftar till att möjliggöra användning av metallsökare utan att skada fornlämningar och fornynd.

dels att 2 kap. 2 § ska lyda:

2 § Ansökan om tillstånd att använda och medföra metallsökare ska, om inget annat följer av 13 §, innehålla

1. *angivande av det eller de geografiskt avgränsade områden där sökanden vill använda eller medföra metallsökare,*
2. *verksamhetens ändamål med angivande av varför sökanden vill använda och medföra metallsökare samt hur verksamheten ska genomföras,*
3. *personnummer eller motsvarande identitetsuppgifter eller organisationsnummer och kontaktuppgifter för den person som tillståndet ska gälla för,*
4. *om sökanden är en juridisk person, namn och personnummer på den eller de fysiska personer som ska genomföra sökningen,*
5. *en karta där det sökta området eller områdenas begränsning tydligt framgår och där kartskalan anges,*
6. *under vilken period sökanden vill använda och medföra metallsökare,*
7. *kontaktuppgifter till fastighetsägaren, och*
8. *samtycke från fastighetsägaren om ändamålet inte omfattas av allemansrätten.*

Om ansökan inte uppfyller kraven ovan kan *den* avvisas.

dels att rubriken *Ansökningsavgift* ska införas

dels att nya 2 kap. 3–5 §§ ska införas. De ska lyda:

3 § *En ansökningsavgift enligt 10 a § kulturmiljöförordningen (1988:1188) tas ut för varje geografiskt avgränsat område som ansökan avser.*

4 § *Varje fysisk eller juridisk person som ansöker om sådant tillstånd som avses i 3 § ska betala ansökningsavgift.*

5 § *Ett geografiskt avgränsat område är ett sammanhängande markområde som kan utgöras av en eller flera fastigheter eller delar av fastigheter.*

dels att införa ett allmänt råd till 2 kap. 5 § som ska lyda:

Länsstyrelsen bör inte bevilja tillstånd för en hel kommun eller ett helt län, om det inte rör sig om ett sådant tillstånd som avses i 13 §.

dels att nuvarande 2 kap 3–10 §§ ska betecknas 6–13 §§

dels att 2 kap. 6 § andra stycket ska lyda:

Länsstyrelsen ska i ett tillståndsärende inhämta beslutsunderlag från *kulturmiljöregistret*.

dels att 2 kap. 8 § ska lyda:

8 § Tillstånd kan beviljas för en *fysisk eller juridisk* person.

dels att 2 kap. 9 § första stycket 1 ska lyda:

storleken på *den eller de geografiskt avgränsade områden* ansökan gäller

dels att det allmänna rådet till 2 kap. 9 § ska lyda:

Giltighetstiden för tillståndet bör inte överstiga 2 år, om det inte rör sig om ett sådant tillstånd som avses i 13 §.

dels att ett nytt allmänt råd till 2 kap. 9 § införs. Det ska lyda:

När länsstyrelsen beviljar tillstånd för juridiska personer som inte bedriver näringsverksamhet, t.ex. ideella föreningar bör giltighetstiden vara kort. Ett sådant tillstånd kan begränsas till ett eller flera särskilda evenemang.

dels att 2 kap. 10 § första stycket 1–2 ska lyda:

10 § Beslutet ska utöver vad som anges i 2 kap. 19 § tredje stycket kulturmiljölagen (1988:950) innehålla

1. *en karta där det beviljade området eller områdenas begränsning tydligt framgår, och där kartans skala anges*
2. *upplysning om att metallsökaranvändningen ska avbrytas och länsstyrelsen genast kontaktas om fornfynd eller fornlämning påträffas.*

dels att rubriken *Uppföljning* samt 11 § och det allmänna rådet till 11 § i den nu gällande föreskriften upphävs.

dels att 13 § ska lyda:

13 § Näringsverksamhet som inte innebär risk för att skada fornlämning eller att påträffa fornfynd kan erhålla generellt tillstånd. I dessa fall kan ett gene-

rellt tillstånd lämnas för ett större *geografiskt avgränsat område* såsom en kommun eller ett län för en längre tid än två år.

KRFS 2018:4

Ansökningar om generella tillstånd behöver inte innehålla de uppgifter som anges i 2 kap. 2 § första stycket 4–5 och 7–8.

Författningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag denna författning träder i kraft.

Riksantikvarieämbetets föreskrifter och allmänna råd om fornlämningsförklaring och metallsökare (KRFS 2016:1);

beslutade den 23 maj 2016

Med stöd av 10 § kulturmiljöförordningen (1988:1188) föreskriver Riksantikvarieämbetet följande om verkställigheten av 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950).

Kapitel 1 Fornlämningsförklaring

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i 1 kap. 2–6 §§ i dessa föreskrifter tillämpas vid prövning enligt 2 kap. 1 a § andra stycket kulturmiljölagen (1988:950) om fornlämningsförklaring som syftar till att skydda kulturhistoriskt värdefulla lämningar tillkomna eller förlista 1850 eller senare.

Förutsättningar för fornlämningsförklaring

2 § En lämning efter människors verksamhet som är tillkommen 1850 eller senare – eller i fråga om fartyg förlist 1850 eller senare – kan förklaras för fornlämning om

1. den utgör en fornlämning enligt 2 kap. 1 § andra stycket och tredje stycket kulturmiljölagen (1988:950), och
2. det finns särskilda skäl. Särskilda skäl föreligger om lämningen bedöms ha ett högt kulturhistoriskt värde.

3 § Länsstyrelsen ska bedöma en lämningens kulturhistoriska värde utifrån dess potential som källa för att utvinna eller förmedla kunskap om lämningen och dess kulturhistoriska sammanhang.

Allmänna råd till 1 kap. 3 §

En lämningens kulturhistoriska sammanhang bör avgränsas funktionellt, tidsmässigt och rumsligt.

4 § Ett ärende om fornlämningsförklaring kan endast initieras av länsstyrelsen.

Allmänna råd till 1 kap. 4 §

I de fall länsstyrelsen får in förslag om att fornlämningsförklara en viss lämning och länsstyrelsen inte avser att initiera ärende om denna lämning, kan länsstyrelsen meddela detta utan föregående utredning.

5 § Innan beslut om fornlämningsförklaring fattas, ska länsstyrelsen förvissa sig om att det har skett en besiktning av lämningen.

Allmänna råd till 1 kap. 5 §

Underlag (förutom besiktningen) för bedömningen av om en lämning bör fornlämningsförklaras kan utgöras av relevant information från

- a) Riksantikvarieämbetes kulturmiljöregister (kulturmiljöregistret),
- b) historiska kartor,
- c) ortnamn,
- d) kunskapsunderlag framtagna av kommuner, länsstyrelser eller museer samt miljökonsekvensbeskrivningar enligt miljöbalken som kommit till länsstyrelsens kännedom,
- e) resultat från arkeologiska utredningar, förundersökningar och undersökningar,
- f) skriftliga källor och annat arkivmaterial, samt
- g) annan information om lämningen som kommit till länsstyrelsens kännedom.

Beslut om fornlämningsförklaring

6 § Ett beslut om fornlämningsförklaring kan gälla en enstaka lämning eller ett flertal lämningar.

Beslutet ska innehålla

1. lämningsnumret i kulturmiljöregistret eller en tillfällig arbetsidentitet,
2. lämningstyp och beskrivning av lämningen i enlighet med kulturmiljöregistret,
3. antagande om lämningens tillkomsttid,
4. de särskilda skälen för fornlämningsförklaringen med angivande av på vilket sätt och i vilken grad lämningen bedöms ha ett högt kulturhistoriskt värde, samt
5. lämningens geografiska position och utbredning angiven på en karta.

Beslutet ska skickas för kännedom till kommunen. Länsstyrelsen ska, utöver sin skyldighet enligt 3 § kulturmiljöförordningen (1988:1188) att genast sända en kopia av beslutet till Riksantikvarieämbetet, även se till att den nya eller förändrade informationen förs in i kulturmiljöregistret.

Kapitel 2 Metallsökare**Inledande bestämmelser**

1 § Bestämmelserna i 2 kap. 2–13 §§ i dessa föreskrifter tillämpas vid provning enligt 2 kap. 18–20 §§ kulturmiljölagen (1988:950) om tillstånd att använda och medföra metallsökare som syftar till att möjliggöra användning av metallsökare utan att skada fornlämningar och fornfynd.

Ansökan om tillstånd

2 § Ansökan om tillstånd att använda och medföra metallsökare ska, om inget annat följer av 13 §, innehålla

1. angivande av det eller de geografiskt avgränsade områden där sökanden vill använda eller medföra metallsökare,
2. verksamhetens ändamål med angivande av varför sökanden vill använda och medföra metallsökare samt hur verksamheten ska genomföras,
3. personnummer eller motsvarande identitetsuppgifter eller organisationsnummer och kontaktuppgifter för den person som tillståndet ska gälla för,
4. om sökanden är en juridisk person, namn och personnummer på den eller de fysiska personer som ska genomföra sökningen,
5. en karta där det sökta området eller områdenas begränsning tydligt framgår och där kartskalan anges,

6. under vilken period sökanden vill använda och medföra metallsökare,
7. kontaktuppgifter till fastighetsägaren, och
8. samtycke från fastighetsägaren om ändamålet inte omfattas av allemansrätten.

Om ansökan inte uppfyller kraven ovan kan den avvisas.

Allmänna råd till 2 kap. 2 §

Om ändamålet innebär att sökanden gör annat inom annans fastighet än att färdas och vistas hänsynsfullt utanför fastighetsägarens hemfridszon, krävs samtycke från fastighetsägaren. Att gräva upp föremål kräver således samtycke från fastighetsägaren, vilket länsstyrelsen bör informera eventuella sökande om inför ett ansökningsförfarande.

Ansökningsavgift

3 § En ansökningsavgift enligt 10 a § i kulturmiljöförordningen (1988:1188) tas ut för varje geografiskt avgränsat område som ansökan avser.

4 § Varje fysisk eller juridisk person som söker om sådant tillstånd som avses i 3 § ska betala ansökningsavgift.

5 § Ett geografiskt avgränsat område är ett sammanhängande markområde som kan utgöras av en eller flera fastigheter eller delar av fastigheter.

Allmänna råd till 2 kap. 5 §

Länsstyrelsen bör inte bevilja tillstånd för en hel kommun eller ett helt län, om det inte rör sig om ett sådant tillstånd som avses i 13 §.

Tillståndsprövning

6 § Tillstånd att använda och medföra metallsökare ska inte ges om det finns hög risk för att fornynd påträffas eller att fornlämning skadas enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen (1988:950).

Länsstyrelsen ska i ett tillståndsärende inhämta beslutsunderlag från kulturmiljöregistret.

Länsstyrelsen kan bevilja ansökan delvis genom att undanta delar av sökt område.

Allmänna råd till 2 kap. 6 §

Hög risk för att fornynd påträffas och att därmed skada på fornlämning kan uppstå, föreligger när det i eller vid området finns kända fornlämningar eller när det är sannolikt att okända fornlämningar finns i eller vid området. Om det senare är svårbedömt bör länsstyrelsen avslå ansökan.

För att kunna bedöma sannolikheten för att det finns okända fornlämningar krävs det information om markslag, topografi och fornlämningsbild i och vid området som ansökan avser.

Om länsstyrelsen bedömer att underlag utöver kulturmiljöregistret behövs för att bedöma risken för skada på fornlämning, kan länsstyrelsen även ta del av bland annat

- a) historiska kartor,
- b) ortnamn,

- c) kunskapsunderlag framtagna av kommuner, länsstyrelser eller museer samt miljökonsekvensbeskrivningar enligt miljöbalken som kommit till länsstyrelsens kännedom,
- d) resultat från arkeologiska utredningar, förundersökningar och undersökningar,
- e) skriftliga källor och annat arkivmaterial, samt
- f) annan relevant information om fornlämningar och fornfynd som kommit till länsstyrelsens kännedom.

7 § Med *vetenskaplig forskning hos det allmänna* enligt 2 kap. 19 § första stycket 2 kulturmiljölagen (1988:950) avses den forskning som bedrivs vid universitet och högskolor samt museer där stat, kommun eller landsting utövar bestämmande inflytande. Även vetenskaplig forskning där myndigheter är delaktiga som beställare eller utförare kan omfattas.

Beslut om tillstånd

8 § Tillstånd kan beviljas för en fysisk eller juridisk person.

Allmänna råd till 2 kap. 8 §

Den som använder eller medför metallsökare bör medföra tillståndsbeslutet.

9 § Giltighetstiden ska anpassas efter

- 1. storleken på den eller de geografiskt avgränsade områden ansökan gäller och
- 2. syftet med användningen.

Allmänna råd till 2 kap. 9 §

Giltighetstiden för tillståndet bör inte överstiga 2 år, om det inte rör sig om ett sådant tillstånd som avses i 13 §.

När länsstyrelsen beviljar tillstånd för juridiska personer som inte bedriver näringsverksamhet, t.ex. ideella föreningar bör giltighetstiden vara kort. Ett sådant tillstånd kan begränsas till ett eller flera särskilda evenemang.

10 § Ett tillståndsbeslut ska, utöver vad som anges i 2 kap. 19 § tredje stycket kulturmiljölagen (1988:950), och om inte annat framgår av 13 § innehålla

- 1. en karta där det beviljade området eller områdenas begränsning tydligt framgår, och där kartans skala anges och
- 2. upplysning om att metallsökaranvändningen ska avbrytas och länsstyrelsen genast kontaktas om fornfynd eller fornlämning påträffas.

Beslut om avslag ska innehålla motivering till risken för att fornfynd kan påträffas eller att risk för skada på fornlämning kan uppstå.

Allmänna råd till 2 kap. 10 §

Länsstyrelsen bör i beslutet upplysa om annan relevant lagstiftning.

11 § Länsstyrelsen kan förena tillståndet med skäliga villkor såsom om att tillståndsinnehavaren ska

- 1. meddela när avsökning påbörjas och avslutas, och
- 2. skriftligen redovisa eventuella fornfynd som påträffas samt geografisk position för fyndplatsen.

12 § Tillståndsinnehavaren ska avbryta metallsökaranvändningen och kon-

takta länsstyrelsen om en tidigare okänd fornlämning eller fornfynd påträffas.

Länsstyrelsen kan återkalla hela eller delar av tillståndet om tidigare okänd fornlämning eller fornfynd påträffas.

Generella tillstånd för näringsverksamhet

13 § Näringsverksamhet som inte innebär risk för att skada fornlämning eller att påträffa fornfynd kan erhålla generellt tillstånd. I dessa fall kan ett generellt tillstånd lämnas för ett större geografiskt avgränsat område såsom en kommun eller ett län för en längre tid än två år.

Ansökningar om generella tillstånd behöver inte innehålla de uppgifter som anges i 2 kap. 2 § första stycket 4–5 och 7–8 .

IKRAFTTRÄDANDEBESTÄMMELSER

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 december 2018